

FJÁRMÁLA- OG
EFNAHAGSRÁÐUNEYTIÐ

Efnahagsmál í viðu samhengi

10. nóvember 2018

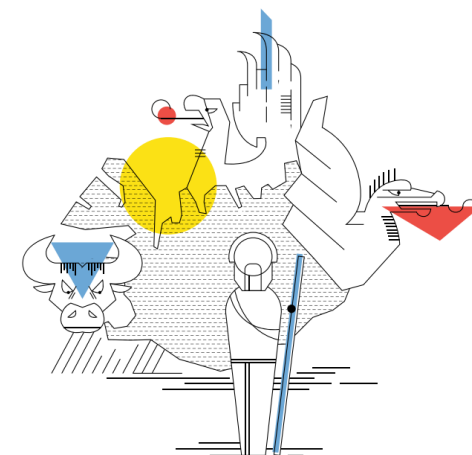

FJÁRMÁLA- OG
EFNAHAGSRÁÐUNEYTIÐ

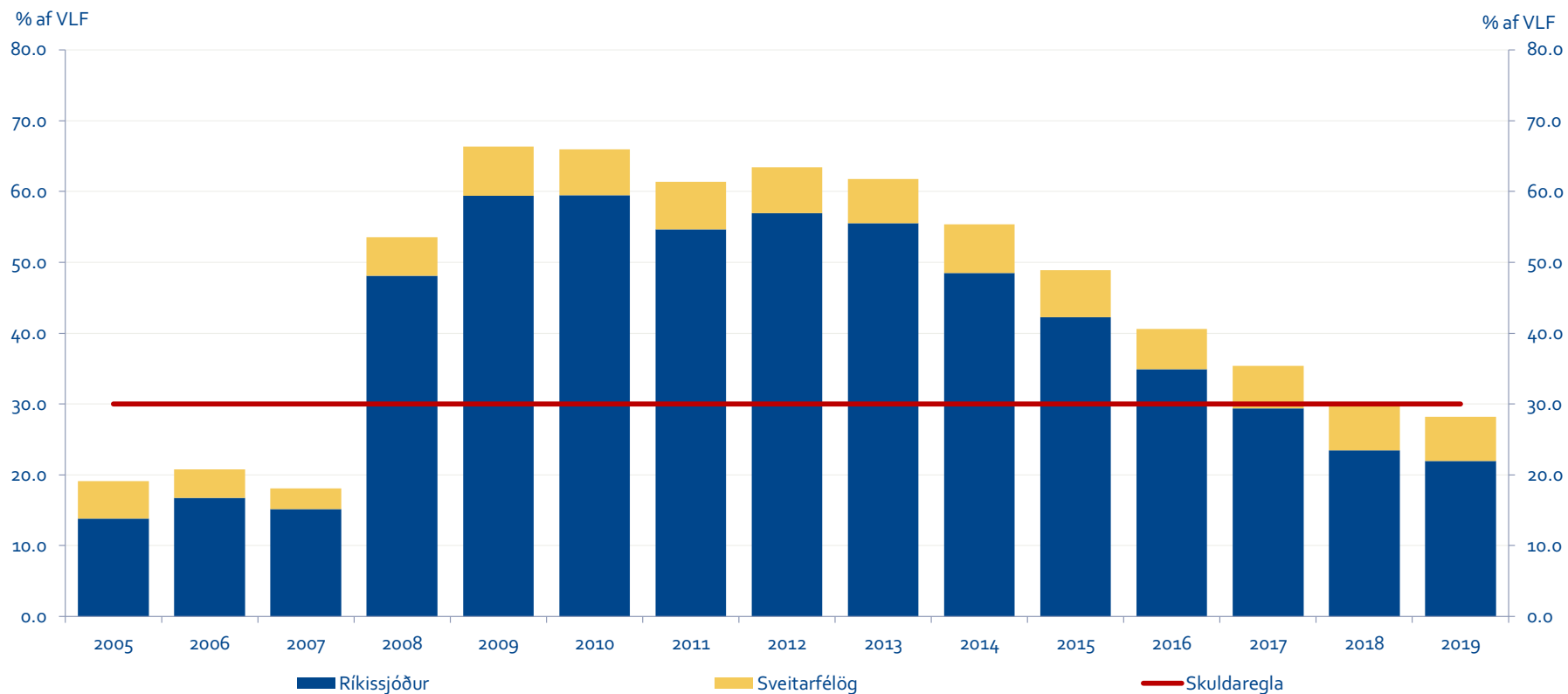
■ Ríkisfjármálin

Efnahagslegar áherslur

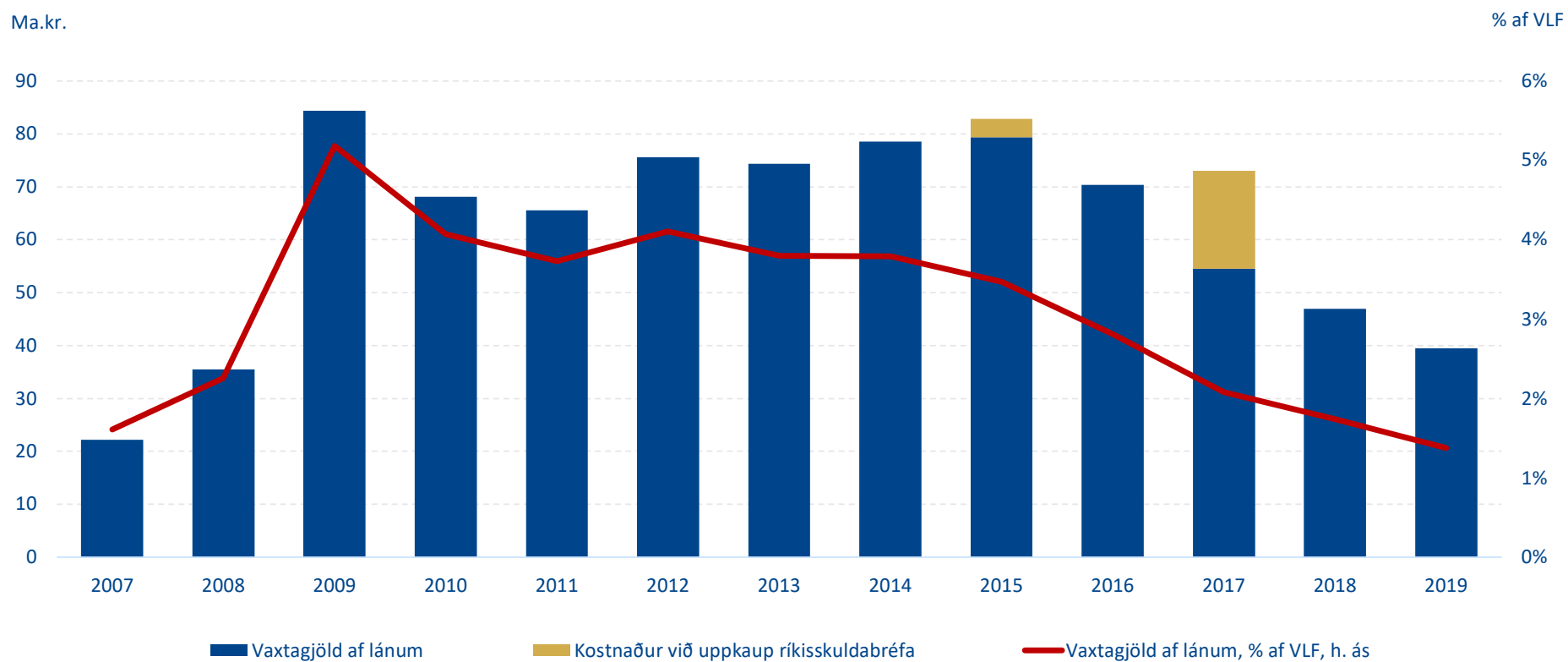
- Staða ríkissjóðs traustari en verið hefur um árabíl
- Landsframleiðslan aldrei meiri
- Hröð lækkun skulda - markmiðum náð á undan áætlun
- Bætt staða gerir kleift að ráðast í átak í uppbyggingu innviða og auka framlög til ýmissa mikilvægra málaflokka
- Sérstök áhersla á að:
 - Viðhalda þeim mikla efnahagslega ávinningi sem náðst hefur
 - Varðveita óvenju mikla kaupmáttaraukningu landsmanna

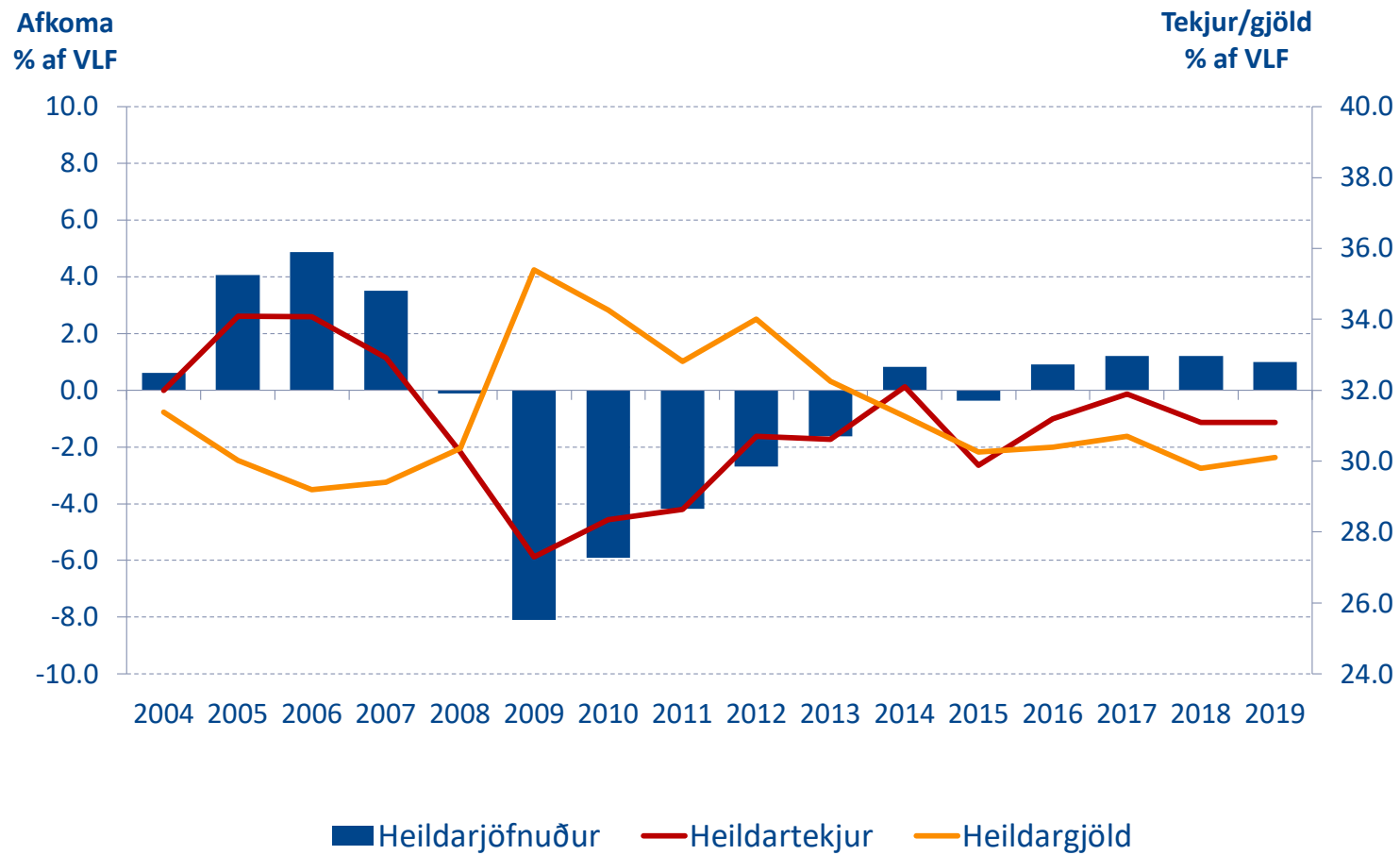
Hröð niðurgreiðsla skulda

Gjaldfærð vaxtagjöld frá 2007-2019

Jákvæð afkoma ríkissjóðs

Framlög til allra málaflokka aukist

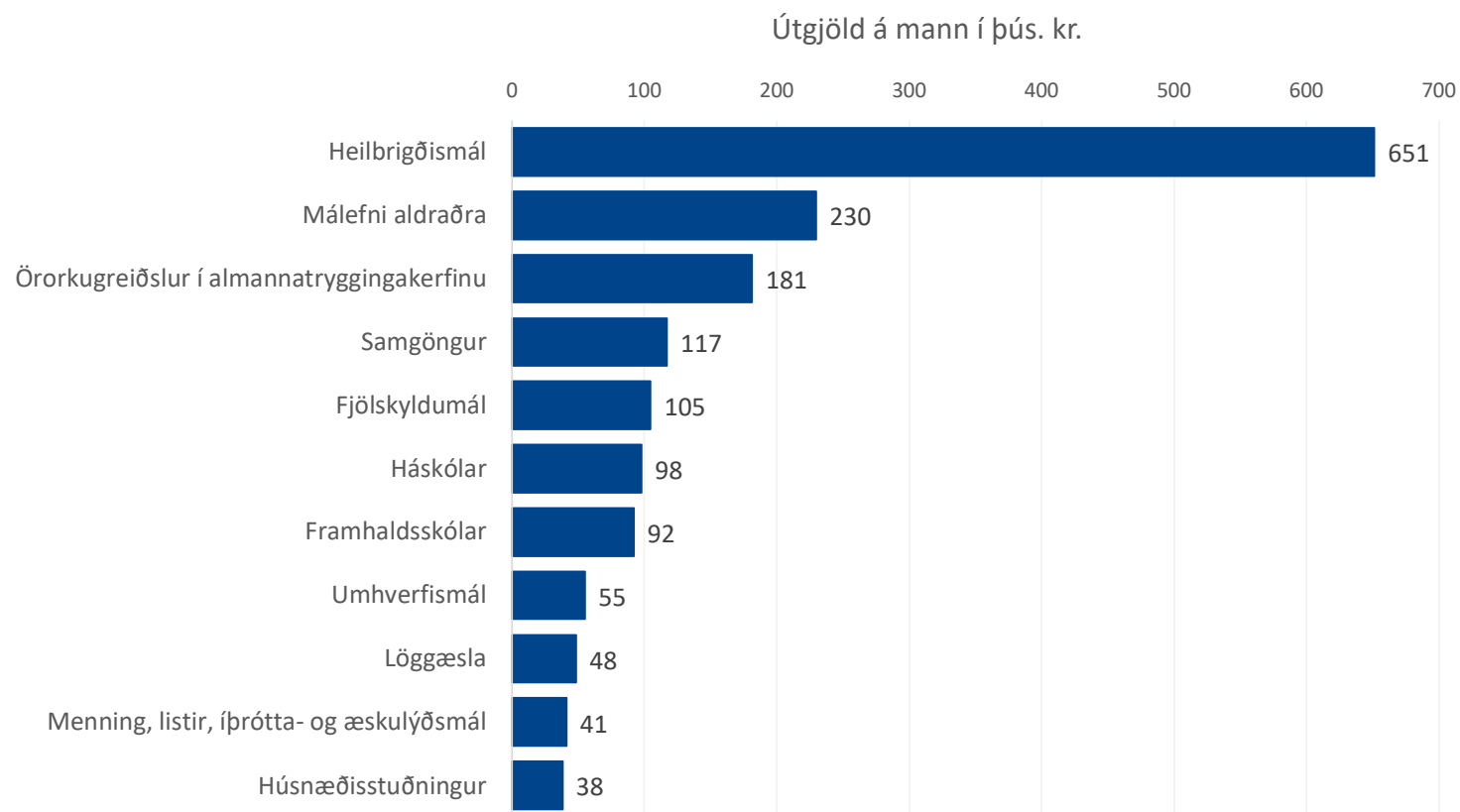
39%

Raunbreyting á rammasettum útgjöldum frá 2010

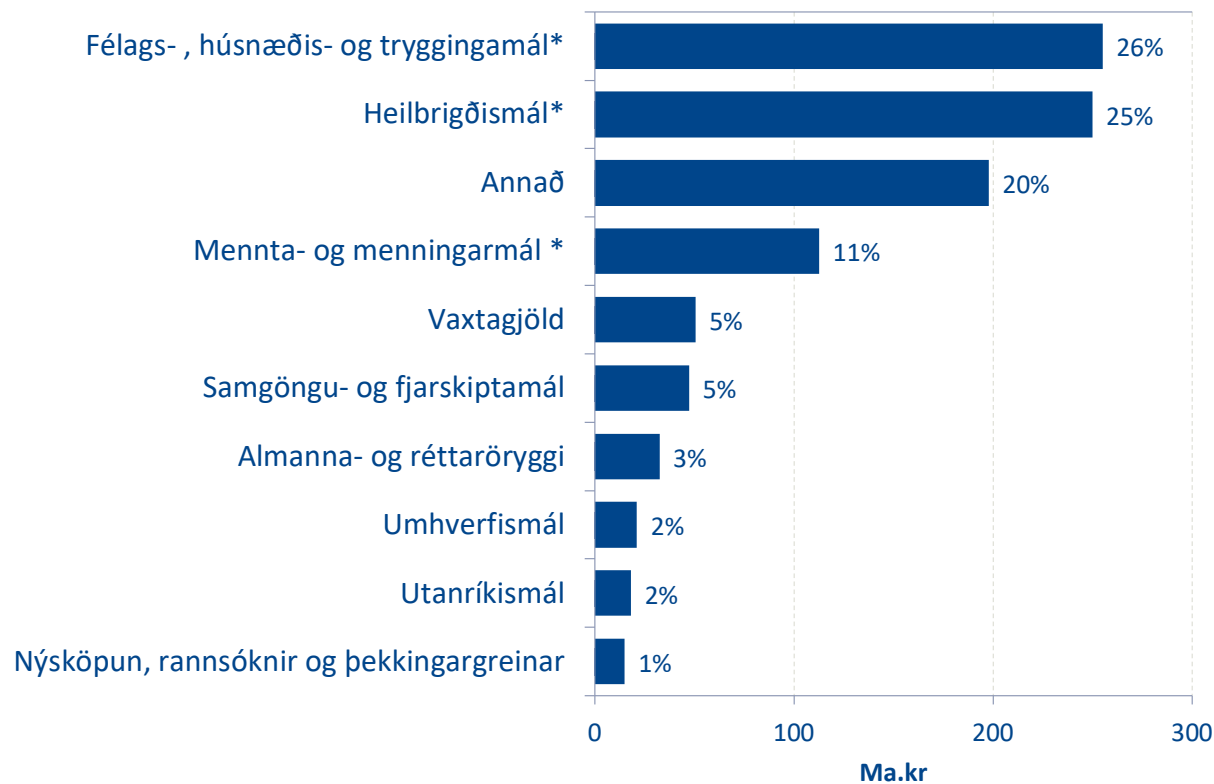

Í hvað fara skattarnir?

Heildarútgjöld á íbúa í þús. kr.

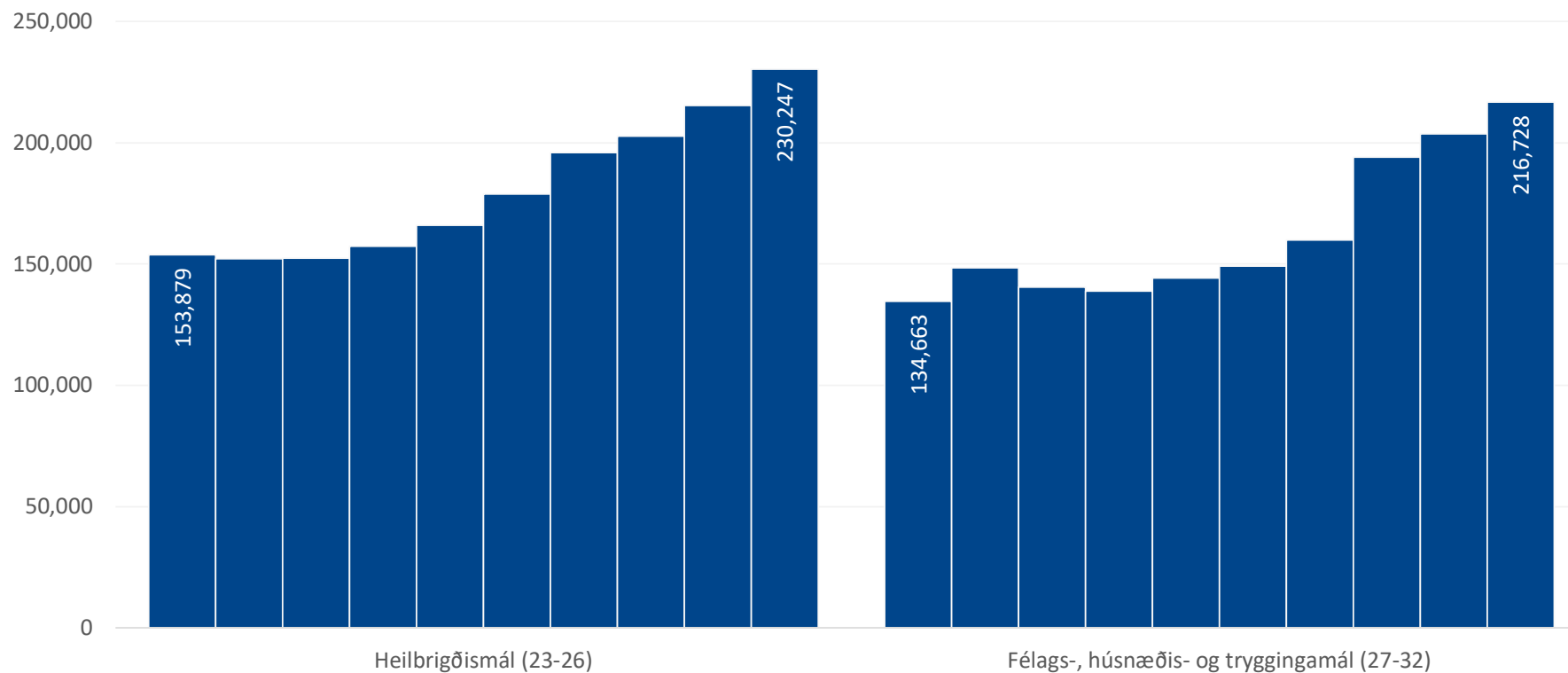
Hlutfallsleg skipting útgjalda málefnasvið

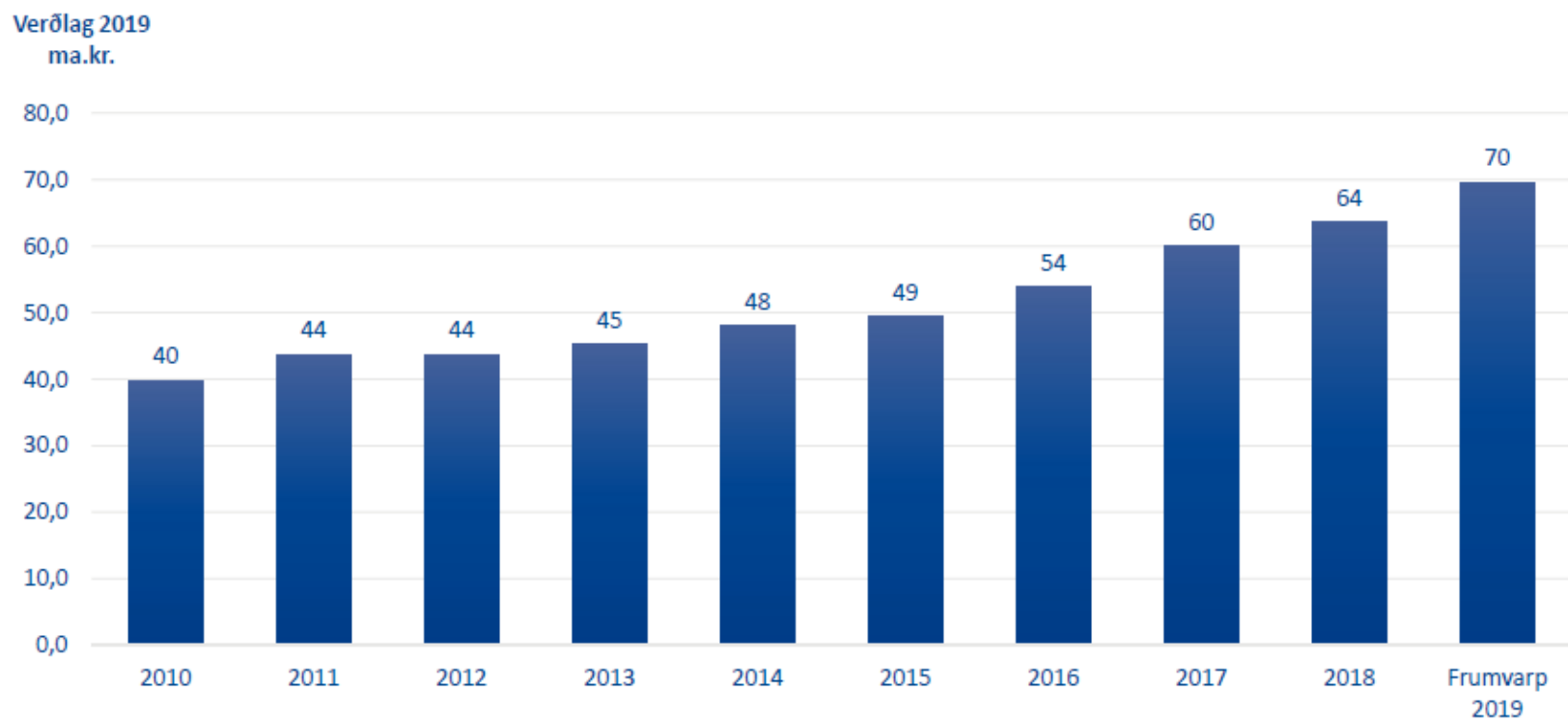
Þróun útgjalda til heilbrigðismála og félags-, húsnæðis og tryggingamála 2010-2019*

Verðlag 2019

Þróun útgjalda í heilbrigðismálum og félags- húsnæðis- og tryggingamálum

Þróun útgjalda – málefni öryrkja og fatlaðs fólks* 30 ma.kr. raunaukning útgjalda (75%) frá árinu 2010

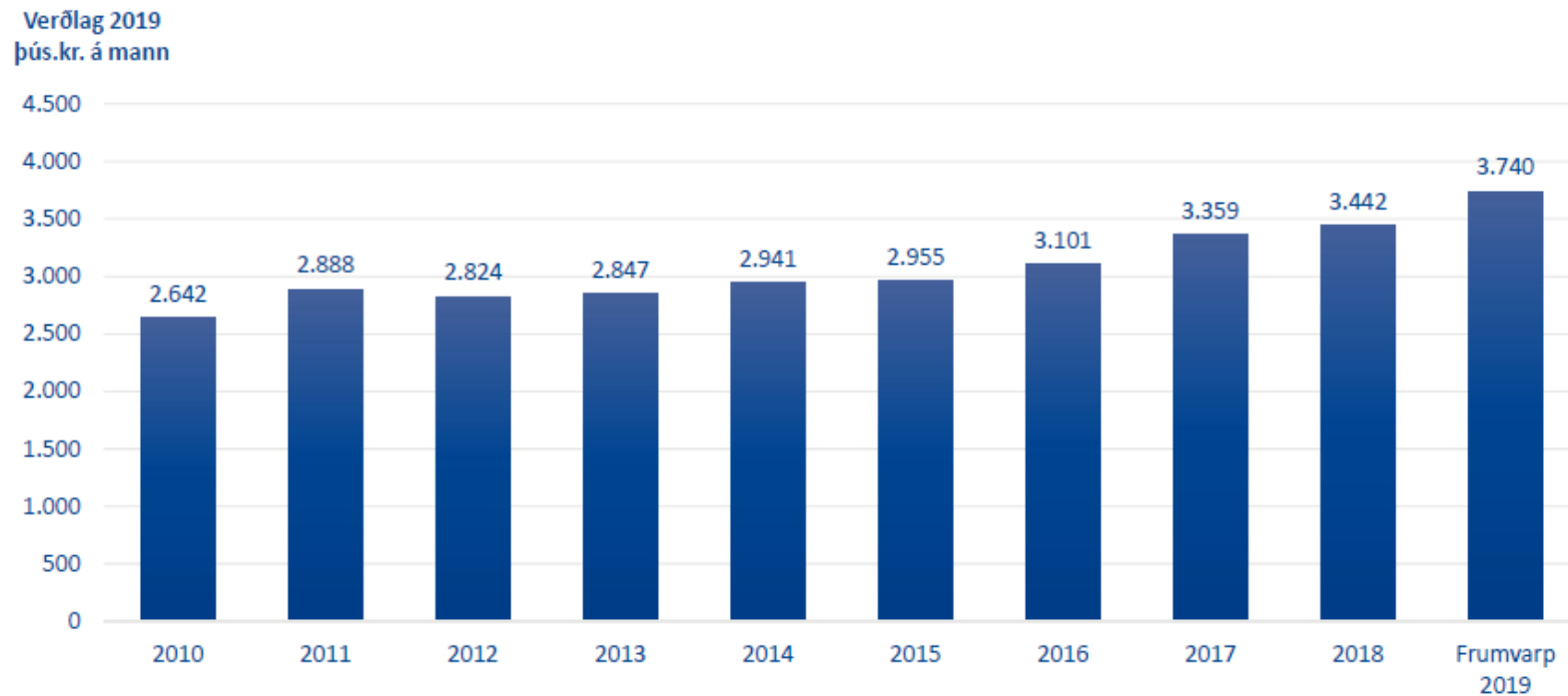

Málefnasvið 27

*Þróun m.v. vísitölu neysluverðs

Þróun útgjalda á mann - málefni öryrkja og fatlaðs fólks* 1.098 þús.kr. raunaukning á mann (42%) frá árinu 2010

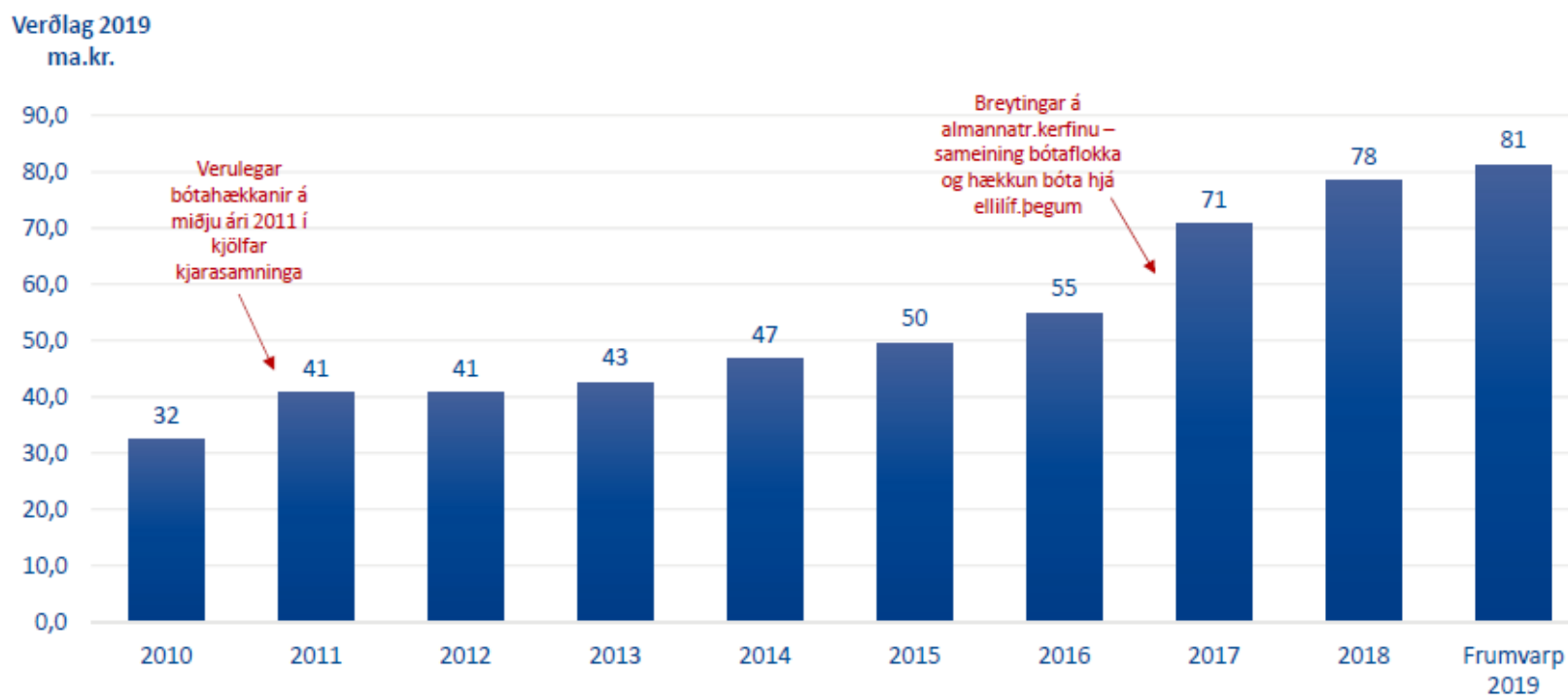
Málefnasvið 27

*Þróun m.v. vísitölu neysliverðs. Við útreikning á útgjöldum á mann er hér til nálgunar stuðst við fjöldatölur þeirra sem fá örorkulífeyrisgreiðslur frá Tryggingastofnun ríkisins (TR)

Þróun útgjalda - málefni aldraðra*

49 ma.kr. raunaukning útgjalda (150%) frá árinu 2010

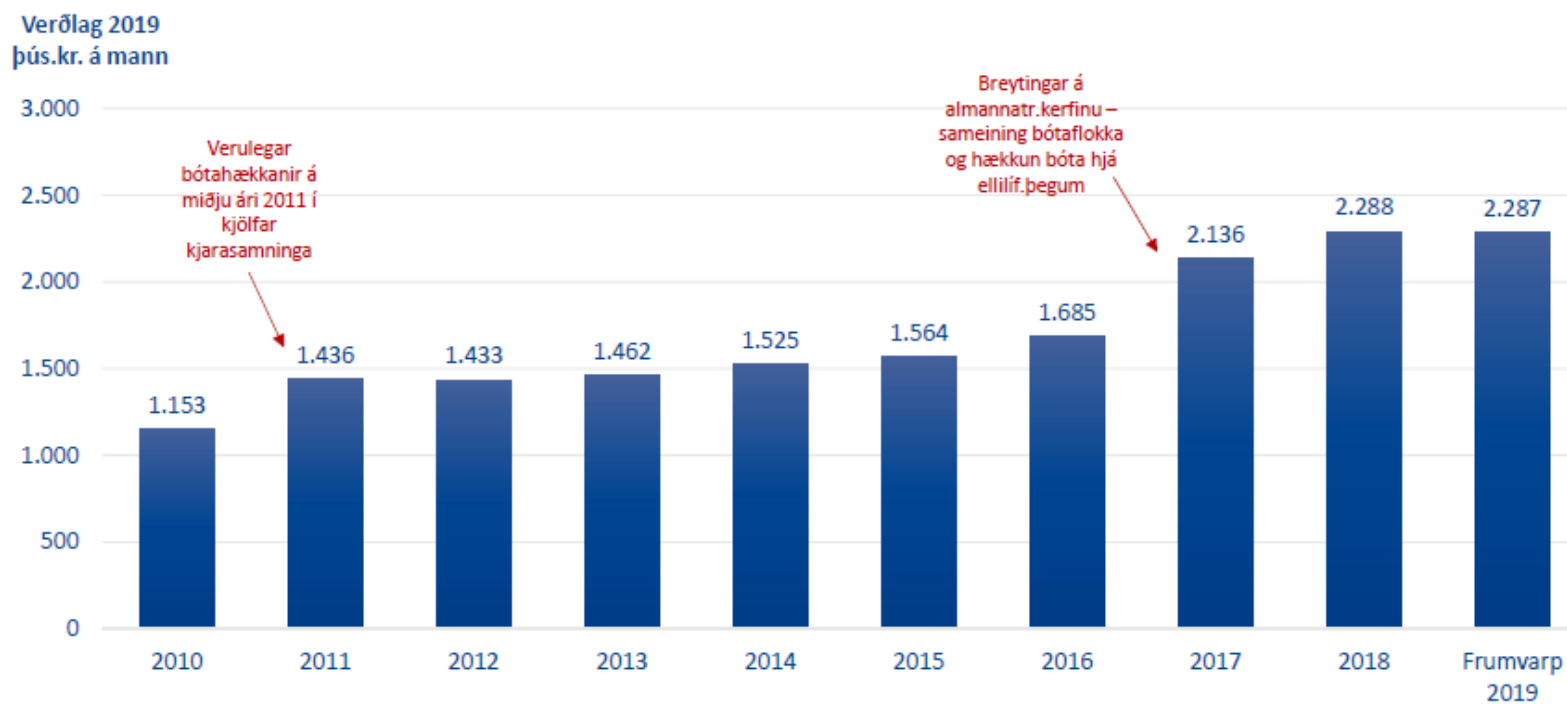
Málefnasvið 28

*Þróun m.v. vísitölu neysluverðs

Þróun útgjalda á mann - málefni aldraðra*

1.134 þús.kr. raunaukning á mann (98%) frá árinu 2010

Málefnasvið 28

*Þróun m.v. vísitölu neysluverðs. Við útreikning á útgjöldum á mann er hér til nálgunar stuðst við fjöldatölur þeirra sem eru 67 ára og eldri og fá greiðslur frá Tryggingastofnun ríkisins (TR)

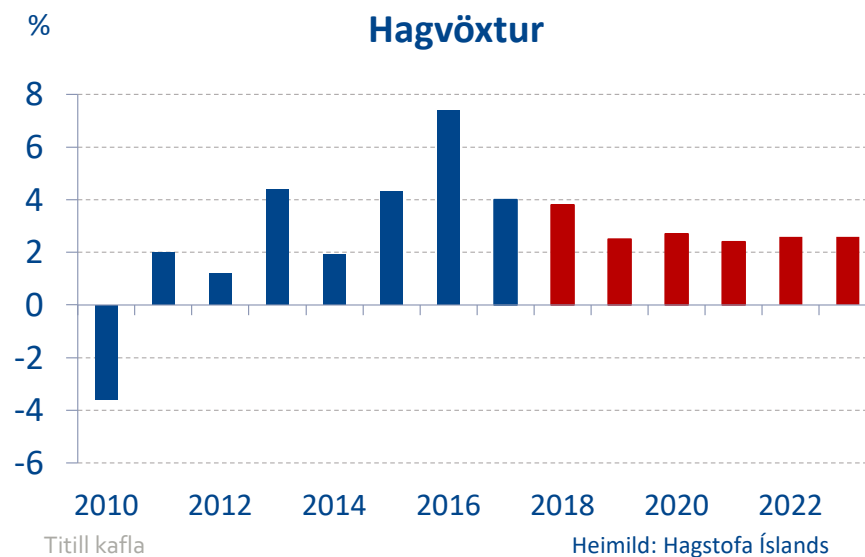
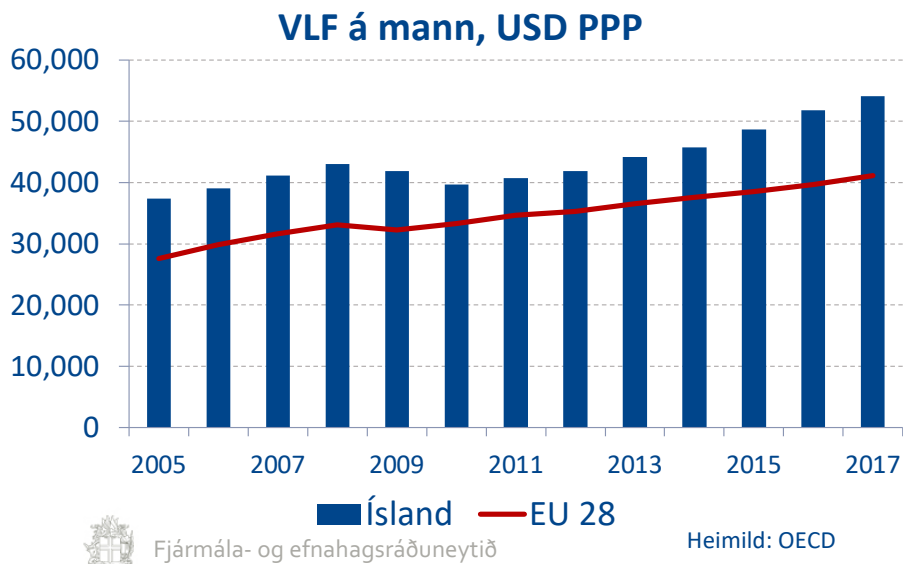
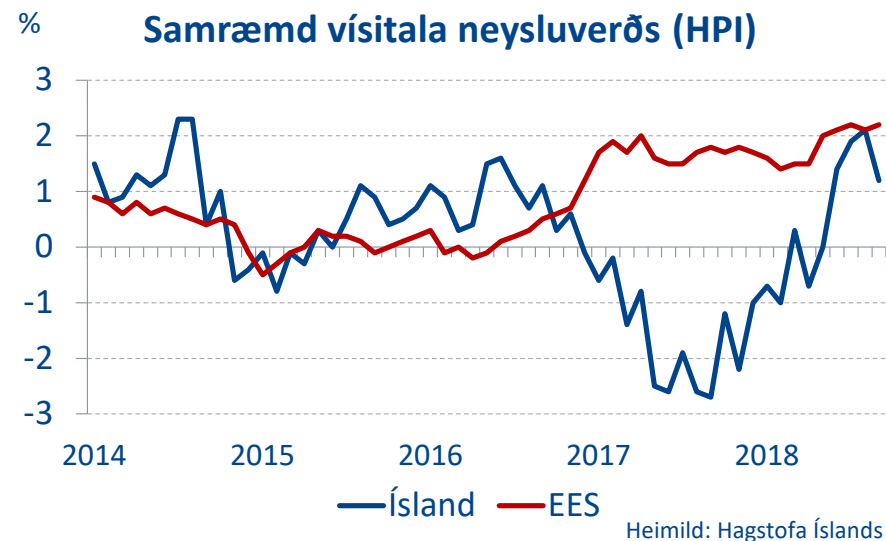

FJÁRMÁLA- OG
EFNAHAGSRÁÐUNEYTIÐ

■ Efnahagsmál

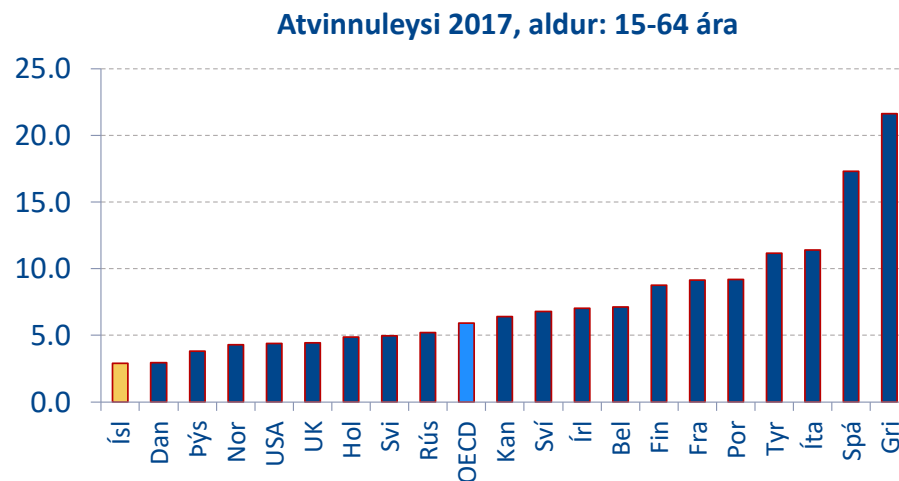
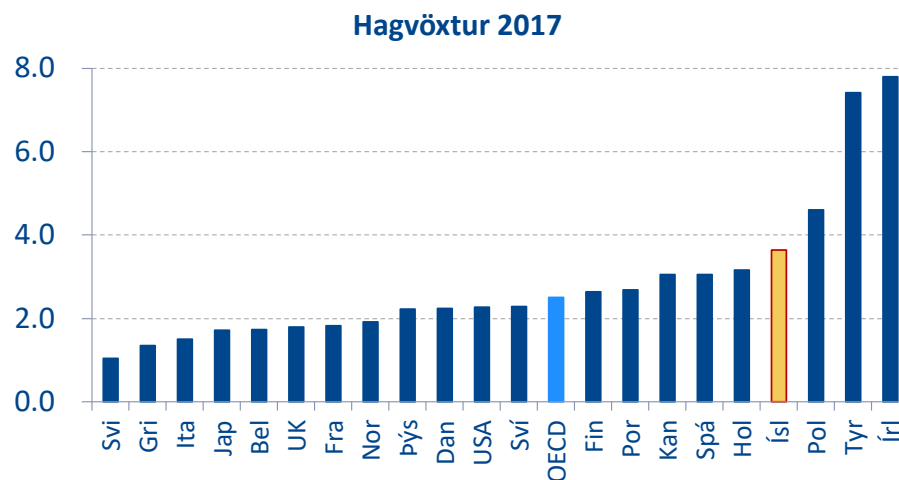
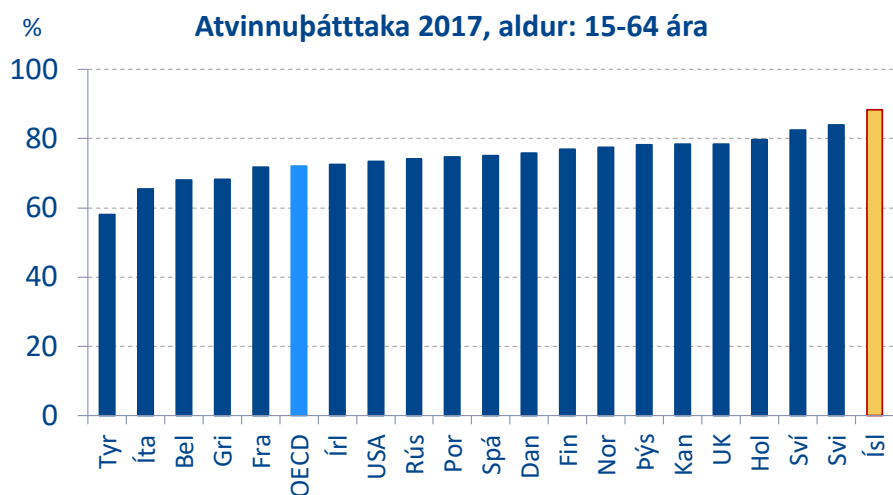
Hægir á hagvexti

- Hagvöxtur 2017, 4,0% (7,4%, 2016)
- Atvinnuleysi (mælt) í september 2018, 1,5%
- Verðbólga
 - Vísitala neysluverðs, október 2018, 2,8%
 - Samræmd vísitala neysl. sept. 2018, 1,2%
- Jákvæður viðskiptajöfnuður
- 2,2 milljónir erlendir ferðamenn til Íslands árið 2017

Alþjóðlegur samanburður

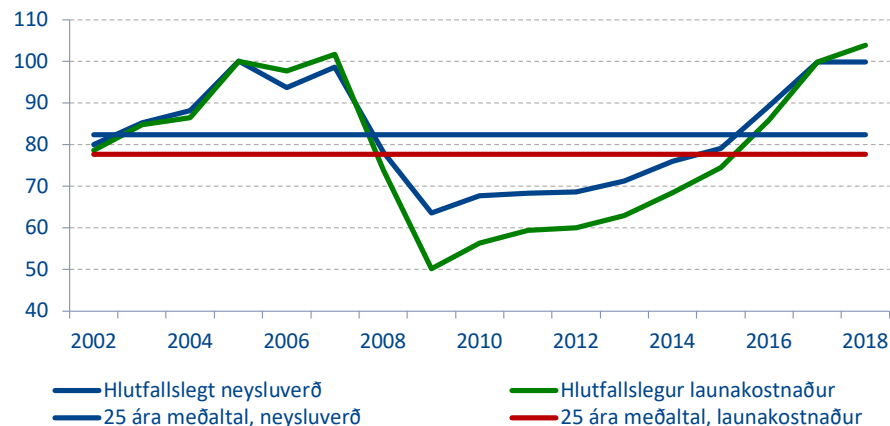
- Hægt hefur á hagvexti á Íslandi á árinu 2017 en hann er ennþá vel yfir meðaltali OECD
- Atvinnuþáttaka er hér mest meðal ríkja OECD, bæði meðal karla og kvenna
- Atvinnuleysi á Íslandi var 3% á árinu 2017

Ytri staða þjóðarbúsins

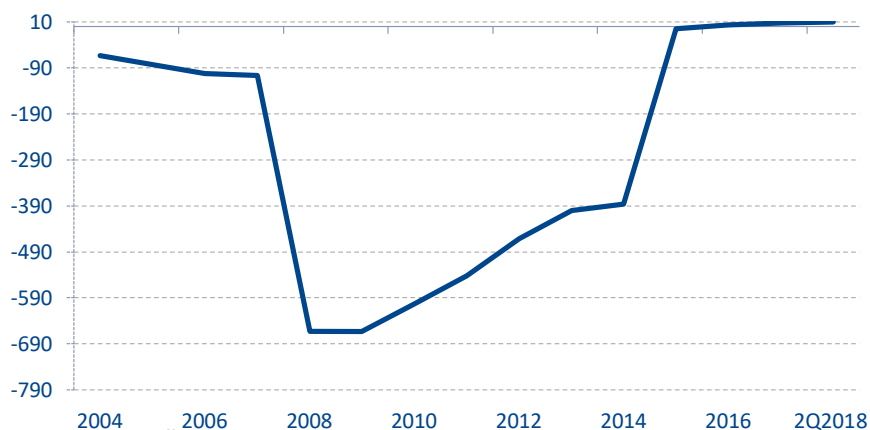
- Raungengi miðað við hlutfallslegt neysluverð hefur hækkað verulega frá haustinu 2009
- Hækkun raungengis má rekja að mestu leyti til hækkunar á nafngengi krónunnar
- Hrein erlend staða þjóðarbúsins hefur batnað verulega og var í fyrsta skipti jákvæð í lok ársins 2016. Í lok annars ársfjórðungs 2018 stóð hún í 9,8% af VLF

Raungengi

Heimild: Seðlabanki Íslands

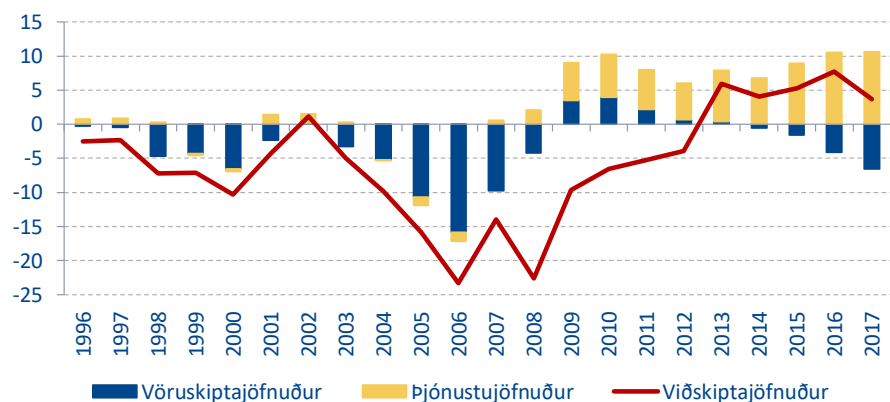
Erlend staða þjóðarbúsins

Fjármála- og efnahagsráðuneytið

Heimild: Seðlabanki Íslands

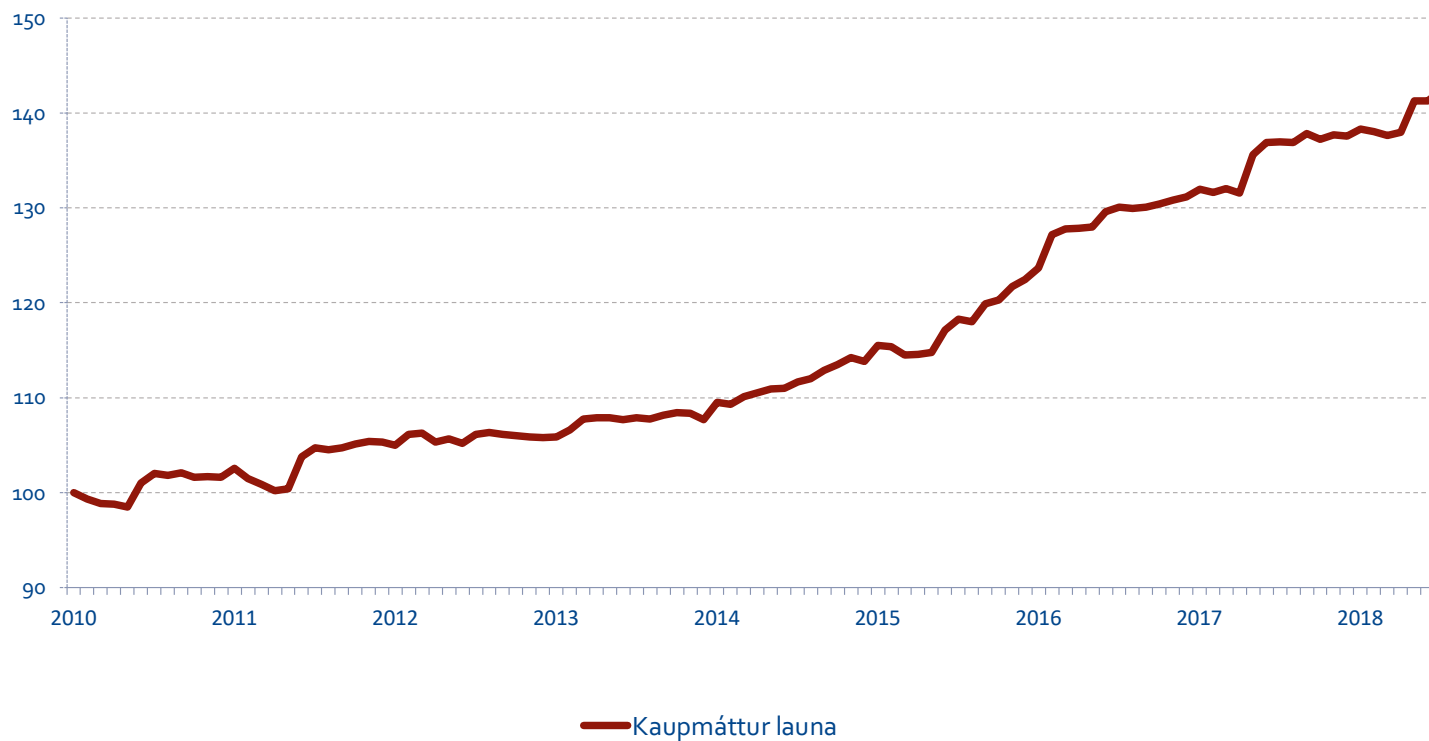
Viðskiptajöfnuður

Heimild: Seðlabanki Íslands

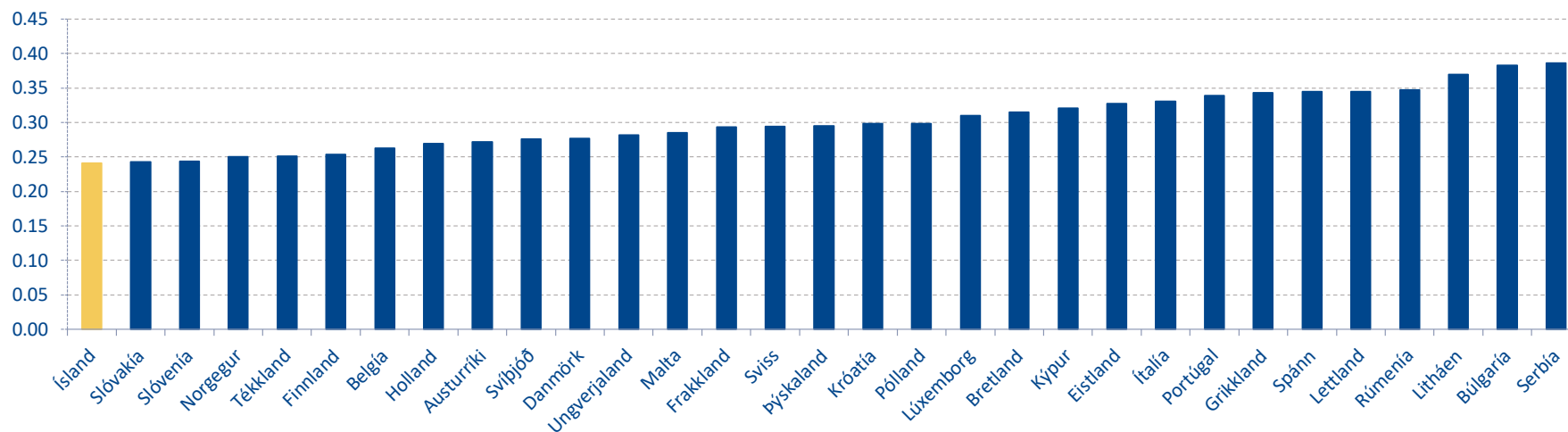
Kaupmáttur hefur vaxið mikið

Þróun kaupmáttar launa

Gini-stuðullinn í Evrópu árið 2016

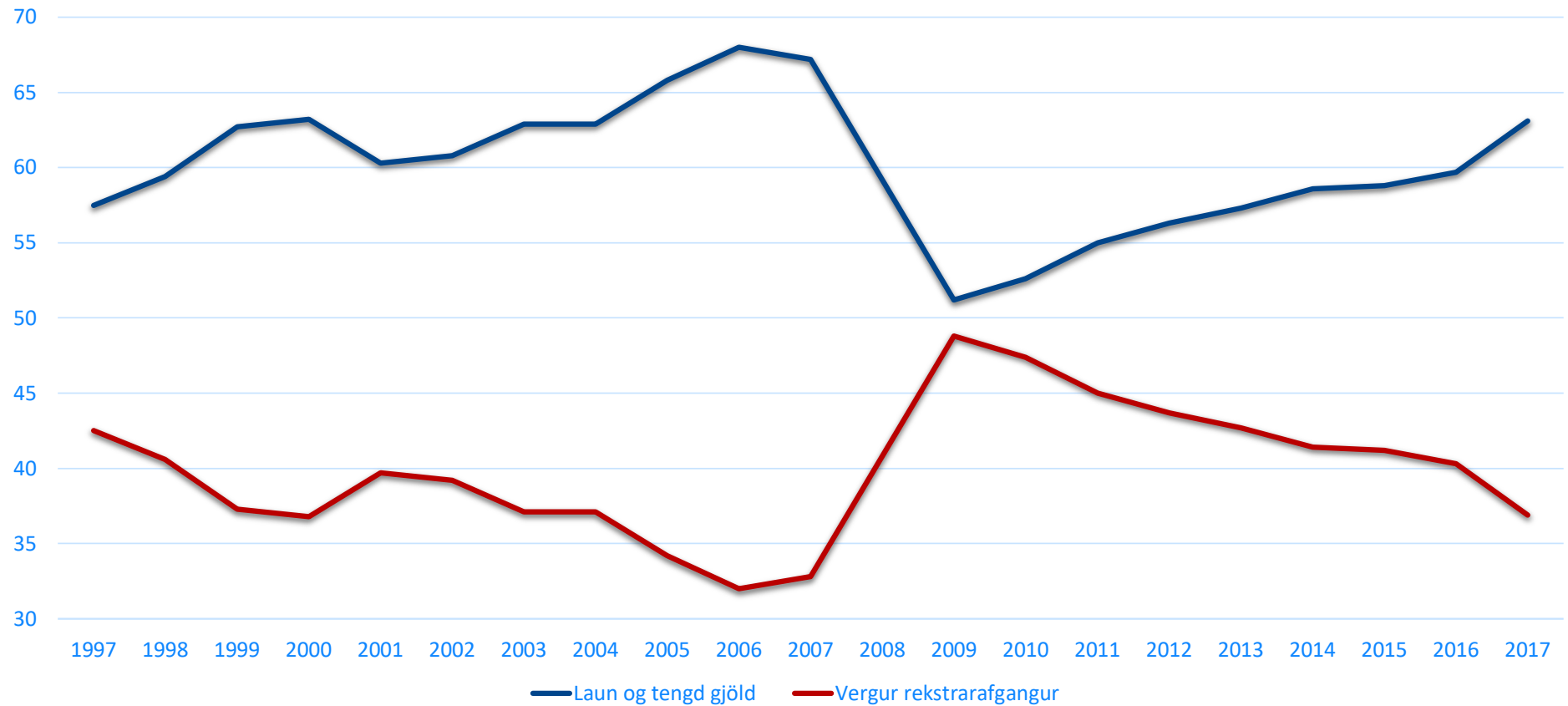
- Gini-stuðullinn er alþjóðlegur mælikvarði á tekjujöfnuð. Stuðullinn er frá 0, sem endurspeglar fullkominn jöfnuð (þegar allir hafa sömu tekjur) og 1, sem gefur til kynna fullkominn ójöfnuð.
- Gini-stuðullinn er hvergi í Evrópu lægri en á Íslandi

Heimild: Eurostat

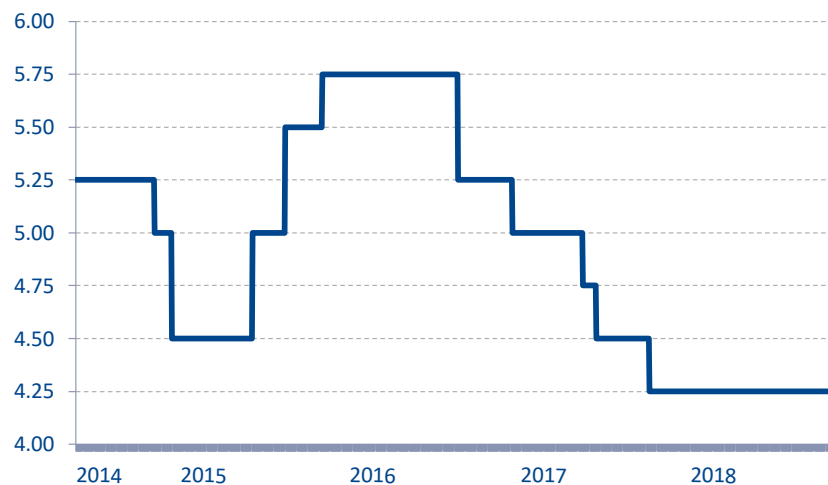
Hlutfall launa og rekstrarafgangs

Peningastjórn

- Seðlabankinn hækkaði vexti , þ.e. vextir á 7 daga bundnum innlánnum, um 0,25% í nóvember 2018 og eru þeir nú 4,5%
- Seðlabankinn hefur dregið úr inngripum á gjaldeyrismarkaði í ljósi rúmrar forðastöðu enda er gengishækkunin talin endurspeglja undirliggjandi efnahagsþróun.

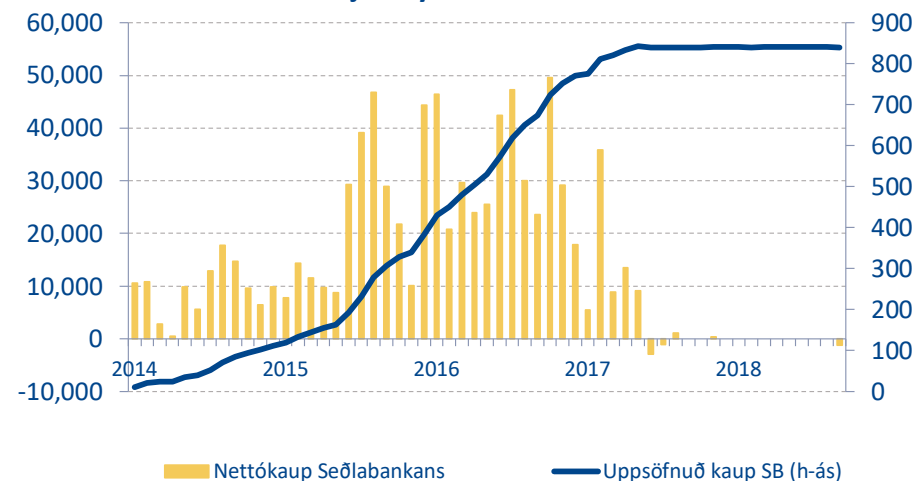
Stýrivextir Seðlabankans

Fjármála- og efnahagsráðuneytið

Heimild: Seðlabanki Íslands

Gjaldeyrismarkaður

Nettókaup Seðlabankans

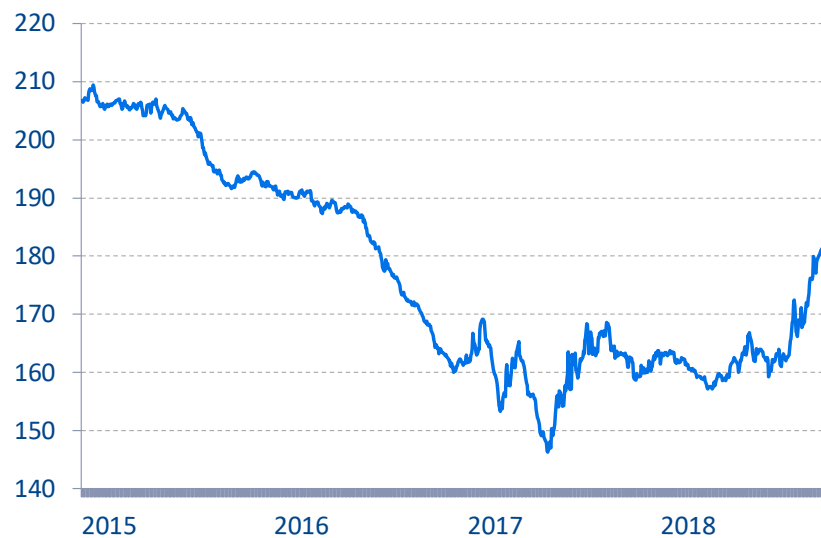
Uppsöfnuð kaup SB (h-ás)

Heimild: Seðlabanki Íslands

Gengið

- Gengi íslensku krónunnar hefur veikst undanfarið og er nú svipað og um mitt ár 2016
- Í byrjun nóvember hafði gengi krónunnar veikst um 10% frá áramótum

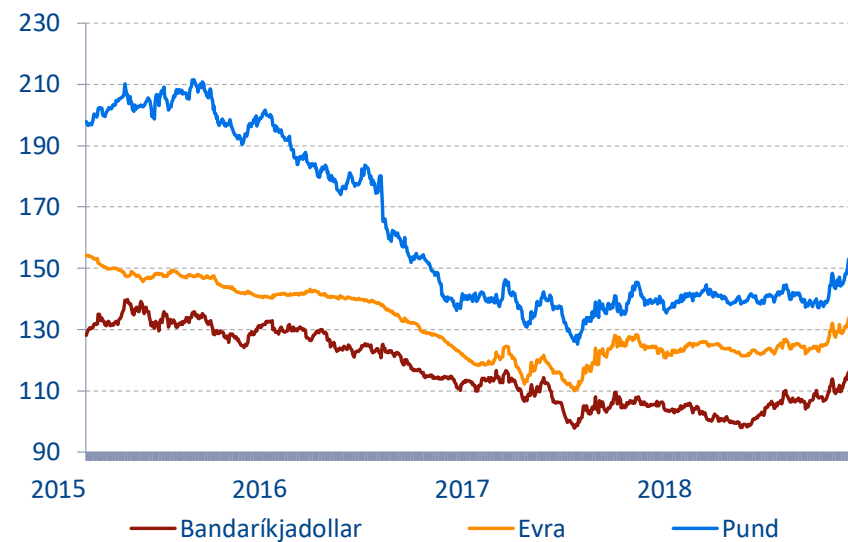
Vísitala meðalgengis (viðskipavog þröng)

Fjármála- og efnahagsráðuneytið

Heimild: Seðlabanki Íslands

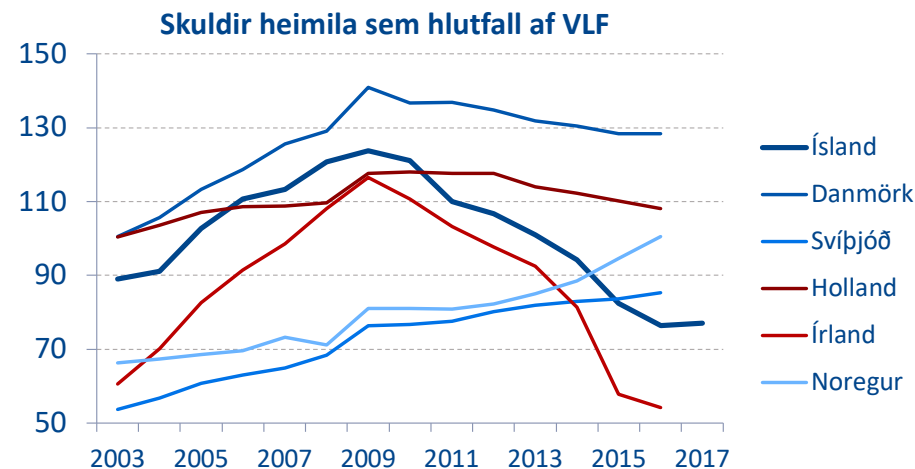
Gengi erlendra gjaldmiðla gagnvart krónu

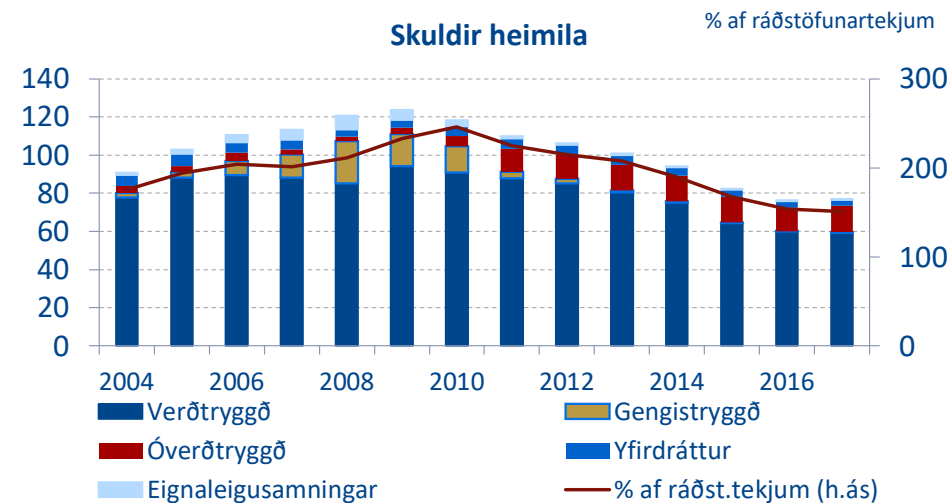
Heimild: Seðlabanki Íslands

Skuldastaða heimila

- Heildarskuldir heimilanna sem hlutfall af VLF hafa lækkað jafnt og þétt frá árinu 2009 fram til seinni hluta ársins 2016 en þá tóku þær að aukast aftur
- Skuldir heimila námu um 77% af VLF í árslok 2017 og hækkaði hlutfallið um 0,7 prósentustig milli ára
- Skuldir heimila hafa ekki vaxið í samræmi við hækkun fasteignaverðs
- Hluttur óverðtryggðra íbúðalána af nýjum útlánnum innlánsstofnana hefur aukist aftur
- Skuldir heimila sem hlutfall af ráðstöfunartekjum námu um 150% í lok árs 2017 og hefur hlutfallið ekki verið lægra síðan fyrir síðustu aldamót

Heimild: Seðlabanki Íslands, FS 2018/1

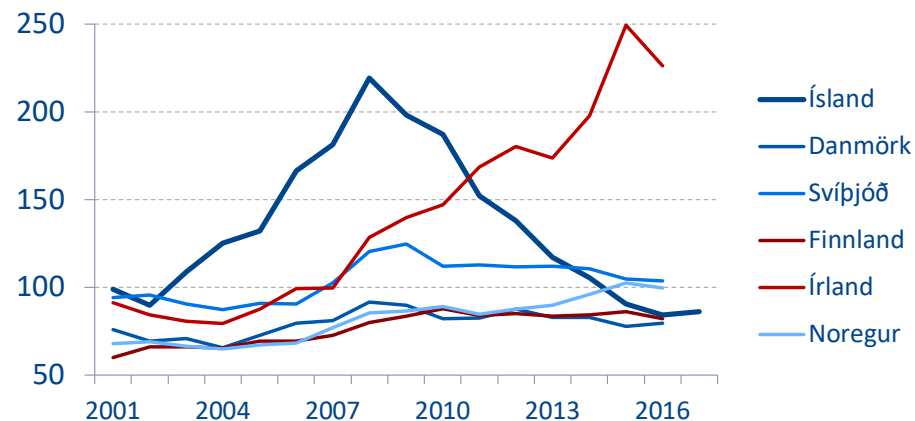
Heimild: Seðlabanki Íslands, FS 2018/1

Skuldastaða fyrirtækja

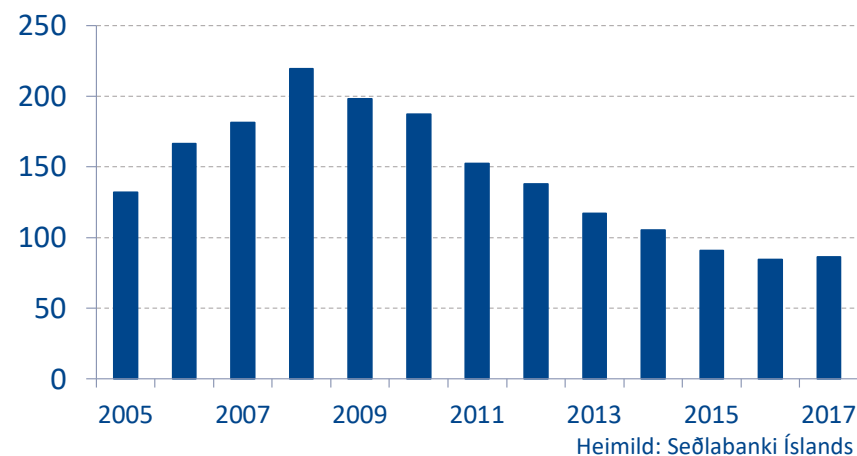
- Skuldir fyrirtækja hafa lækkað samfelld frá árinu 2009 til ársins 2016 en á árinu 2017 jukust þær um 4,7% að raunvirði
- Í árslok 2017 námu útlán til fyrirtækja í ferðaþjónustu um 9% af heildarútlánnum stóru viðskiptabankanna
- Fjárhagsstaða fyrirtækja er sterk samkvæmt upplýsingum hagstofunnar um afkomu fyrirtækja á árinu 2016
- Fyrirtækjum á vanskilaskrá hefur farið fækkandi síðustu ár

Skuldir fyrirtækja, alþjóðlegur samanburður

Heimild: Seðlabanki Íslands, FS 2018/1

Skuldir fyrirtækja

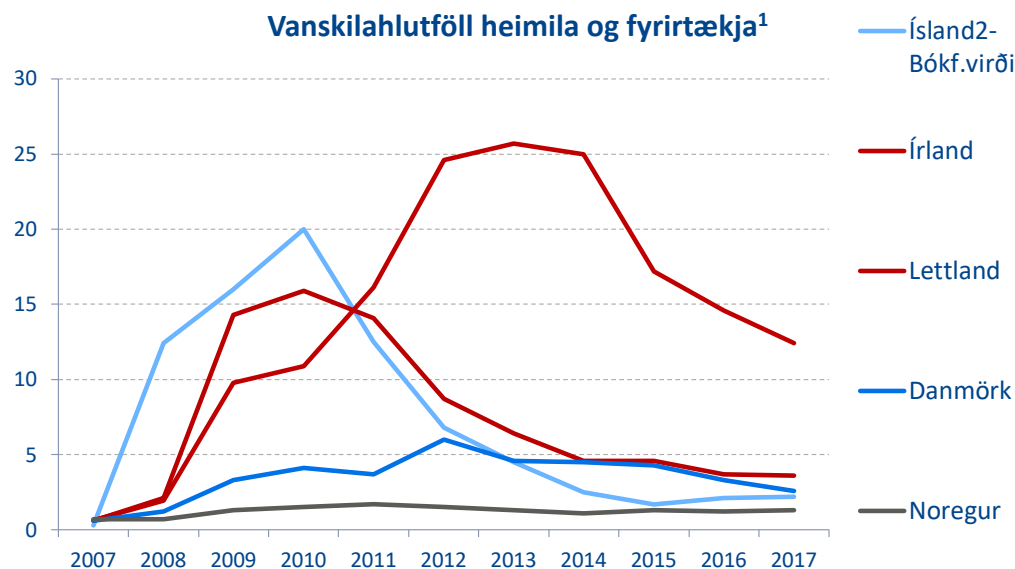

Heimild: Seðlabanki Íslands

Viðskiptabankar

- Vanskilahlutföll heimila og fyrirtækja hafa lækkað
- Eiginfjár- og lausafjárhlutföll viðskiptabankanna eru há og eru þeir því vel í stakk búnir til að mæta áföllum.

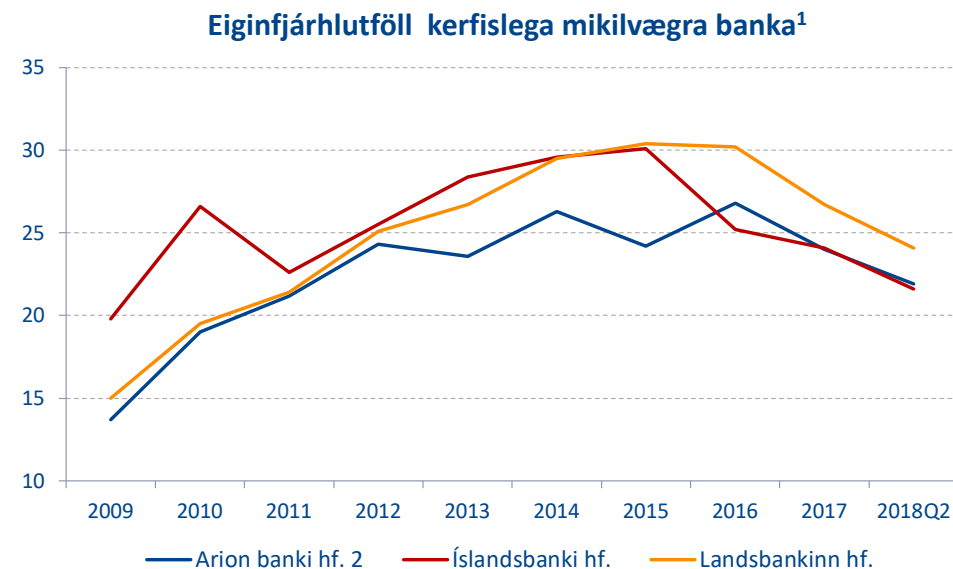

1. Vanskilalán banka sem hlutfall af brúttó útlánasafni án niðurfærslna. Gildi miðast við F3-2017 fyrir Danmörk, Írland og Grikkland og F2-2017 fyrir Noreg. 2. Ísland. 2007: Tölur áætlaðar út frá ársreikningum föllnu bankanna. 2008: Áætlað af SÍ.

Fjármála- og efnahagsráðuneytið

Heimild: Seðlabanki Íslands

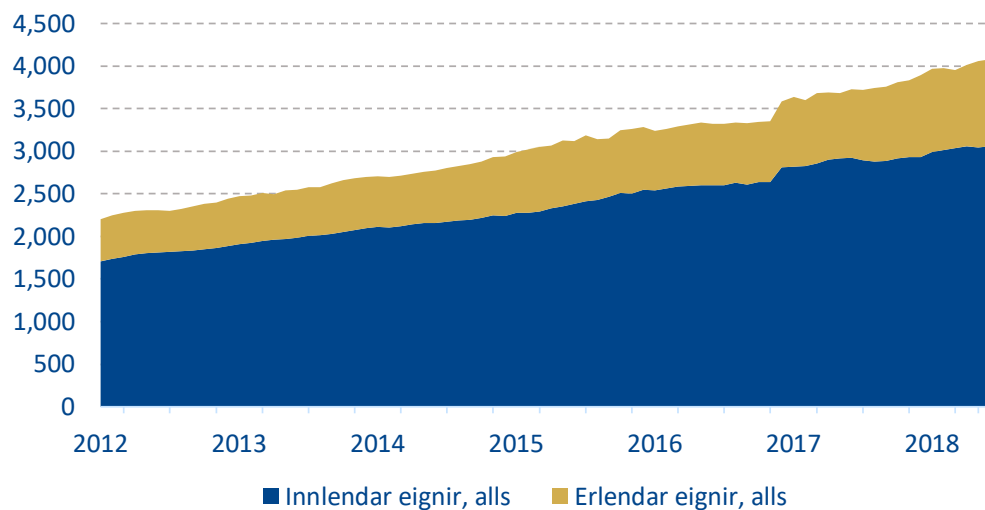
1. Eiginfjárgrunnur sem hlutfall af áhættugrunni. 2. Búið er að taka tillit til lækkunar eigin fjár vegna 25 ma.kr. arðgreiðslu Arion banka sem kom til framkvæmda á árinu 2018, en framsetning ársreiknings bankans fyrir árið 2017 er með þeim hætti.

Heimild: Seðlabanki Íslands

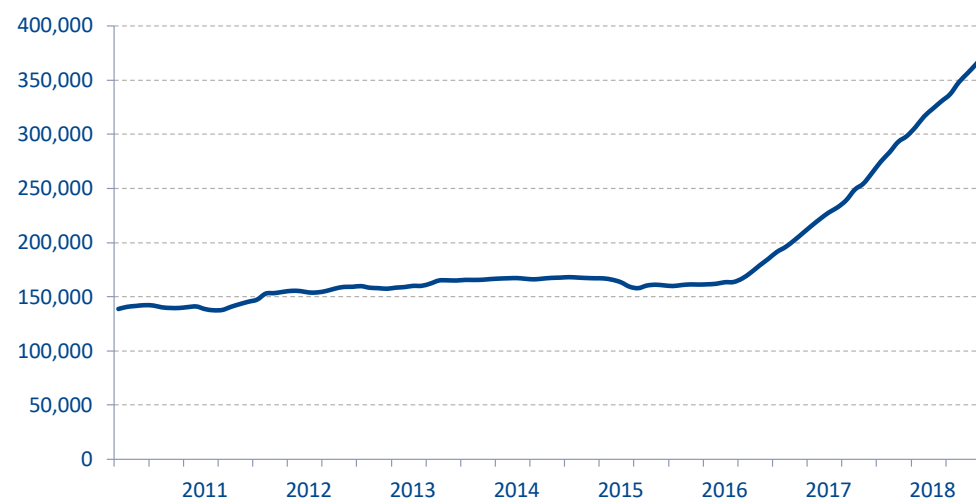
Lífeyrissjóðir

- Innlendar eignir lífeyrissjóða jukust mikið í skjóli fjármagnshafta
- Útlán lífeyrissjóða til heimila hafa vaxið gríðarlega frá árinu 2016 og nemur hlutfall þeirra af heildarútlánnum til heimila nú um 18% en í upphafi árs 2016 var það 10%

Eignir lífeyrissjóða

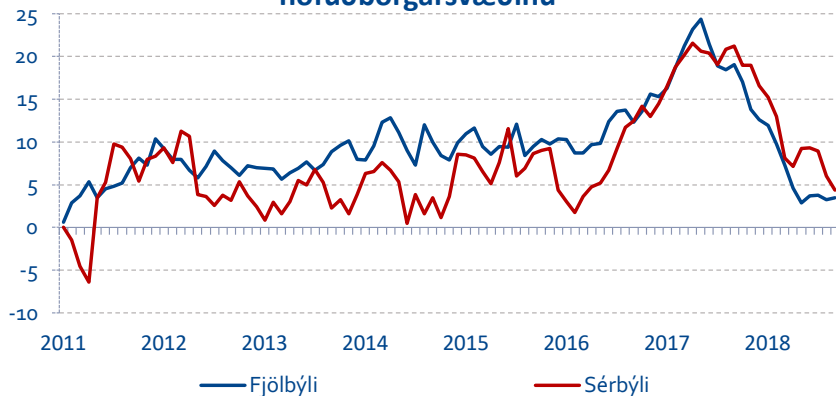
Útlán lífeyrissjóða til heimila, fast verðlag júní 2018

Staða húsnæðismarkaðar

- Húsnæðisverð er hátt í sögulegu samhengi og virðist hafa hækkað umfram launavöxt frá árinu 2016
- Hægt hefur verulega á raunhækkun húsnæðisverðs í höfuðborgarsvæðinu og nam árshækkunin 1,1% í september
- Velta á fasteignamarkaðinum á höfuðborgarsvæðinu jókst um 9% á fyrstu níu mánuðum ársins 2018 samanborið við fyrstu níu mánuði ársins 2017

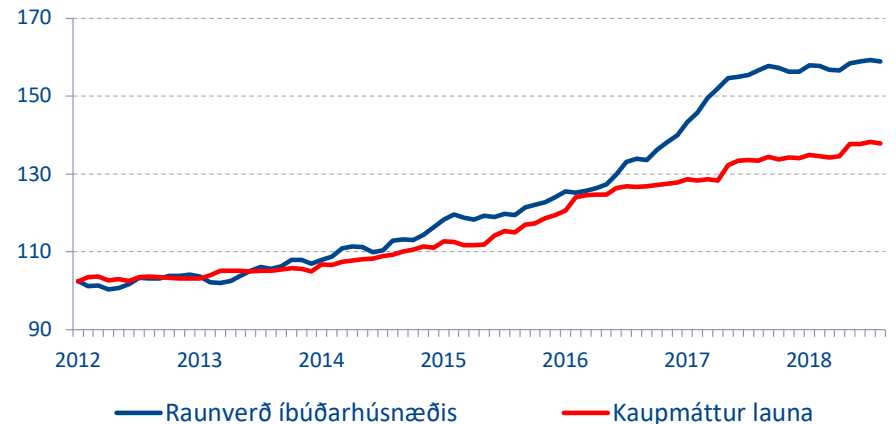
12 mánaða hækkun húsnæðisverðs á höfuðborgarsvæðinu

Fjármála- og efnahagsráðuneytið

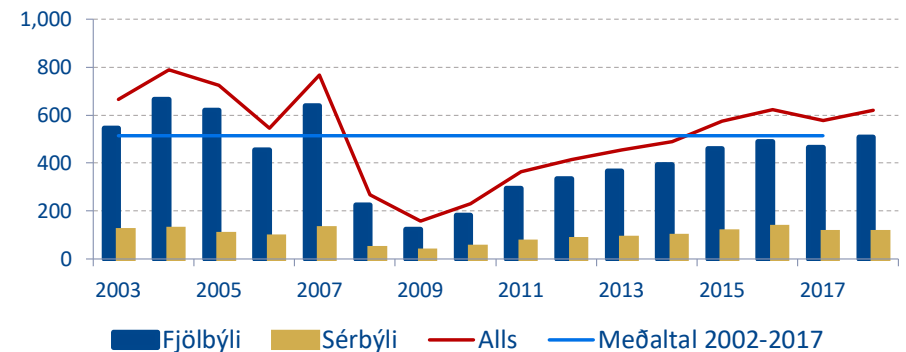
Heimild: Þjóðskrá Íslands

Raunverð íbúðarhúsnæðis og kaupmáttur launa

Heimild: Þjóðskrá Íslands og Hagstofa Íslands

Meðalfjöldi fasteignaviðskipta á höfuðborgarsvæðinu á mánuði

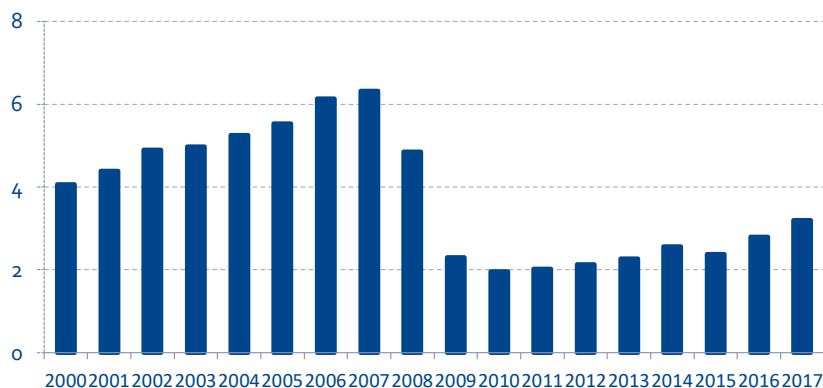

Heimild: Þjóðskrá Íslands

Íbúðafjárfesting

- Samkvæmt talningu Samtaka Iðnaðarins (SI) eru um 6.243 íbúðir í byggingu á landinu öllu í ár. Frá árinu 1970 hafa aðeins einu sinni verið fleiri íbúðir í byggingu og það var á árinu 2008
- SI hefur birt spá fyrir árin 2019 og 2020, þar sem gert er ráð fyrir að fjöldi nýrra íbúða á húsnæðismarkaði verði um 2.500 að meðaltal á ári
- Íbúðafjárfesting hefur aukist verulega og er gerir hagspá Hagstofunnar ráð fyrir að aukningin verði 27,6% í ár og 15,4% á næsta ári

Fjárfesting íbúðahúsnæðis í hlutfall af VLF

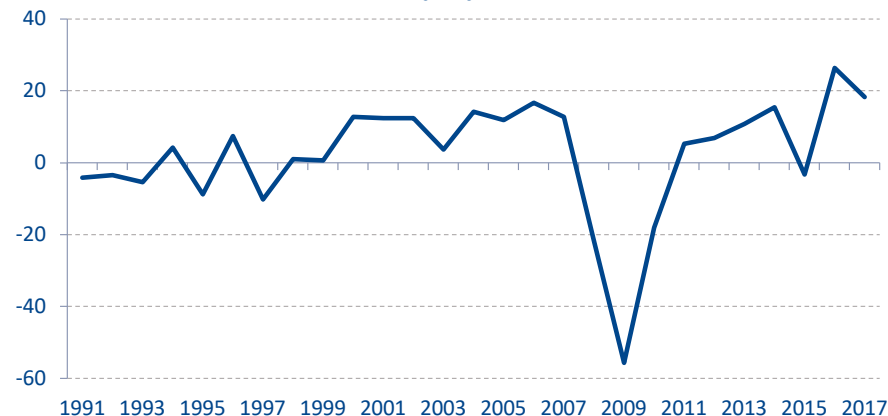

Fjármála- og efnahagsráðuneytið

Heimild: Hagstofa Íslands

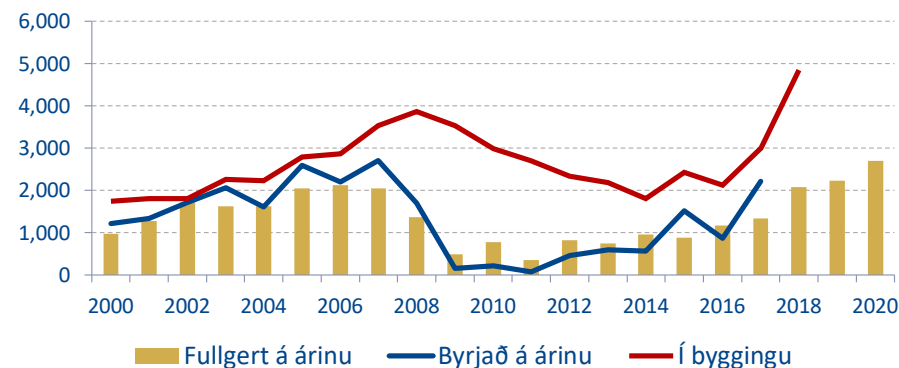
Fjárfesting íbúðahúsnæðis

12 mán. br.

Heimild: Hagstofa Íslands

Bygging íbúðahúsnæðis á höfuðborgarsvæðinu

Heimild: Hagstofa Íslands og spá SI fyrir árin 2019 og 2020